

WilNor Governmental Services AS

Office: Strandveien 20 Telephone: +47 67 58 47 00
Lysaker Internet: www.wilhelmsen.com
Mail: P O Box 33 Enterprise No: 815 070 682 MVA
NO-1324 Lysaker
Norway

Forsvarsdepartementet
Postboks 8126 Dep.
0032 Oslo

Lysaker, 9. oktober 2023

WilNor Governmental Services - innspill til ny Langtidsplan for Forsvaret

WilNor Governmental Services AS (WGS) viser til invitasjon fra Forsvarsministeren datert 4. sep. 2023.

Bakgrunn

Vi takker for anledningen til å gi innspill til ny langtidsplan for Forsvaret (LTP). Vårt innspill tar utgangspunkt i vår lange erfaring med leveranser av militært tilpassede logistikk-løsninger. WGS, et selskap i Wilhelmsen-gruppen, hadde i perioden 2015-2022 en strategisk samarbeidsavtale for logistikk og vertslandsstøtte med Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO). WGS har fortsatt avtaler om levering av logistiktjenester med flere deler av Forsvaret.

Innledning

I krise og krig er Forsvaret fullstendig avhengig av å benytte sivil kompetanse, ressurser og infrastruktur. Disse sivile kapasitetene finnes både på offentlig og privat side, og må for å ha best effekt, defineres, avtales og øves i fredstid. Langsiktig strategisk samarbeid med sivile aktører sikrer tilpassede og koordinerte løsninger som øker Forsvarets kampkraft og utholdenhet. Samtidig gir det tilgang til skalerbare løsninger til en kostnad som kan bæres i fred. Alle andre modeller vil ta betydelig lengre tid å etablere og bli vesentlig dyrere. På noen områder vil det ikke finnes andre løsninger enn gjennom sivilt-militært samarbeid.

Drøfting

Sivilt-militært strategisk samarbeid innenfor logistikk- og støttefunksjoner har i de siste LTP'ene vært et politisk satsningsområde (Prop 151 S (2015-2016) og Prop. 62 S (2019-2020)). Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) sine analyser (Rapport 19/01068) etter Trident Juncture 2018 (TRJE18) viser en høy nytteverdi og god kostnadseffektivitet av en slik modell. Som påpekt av Totalberedskapskommisjonen; «beredskapsavtaler er viktige for gripbarheten og praktisk anvendelse av beredskapskapasitetene».

Endringene i det sikkerhetspolitiske landskapet, Forsvars- og Totalberedskapskommisjonsrapportene samt Forsvarssjefens Fagmilitære råd, peker alle mot en styrking av Forsvaret i neste LTP-periode. Dagens struktur- og systembredde i Forsvaret gir en uproporsjonal stor «logistikkhale». Store, nasjonalt kontrollerte leverandører vil kunne levere kostnadseffektive løsninger basert på moderne kapasiteter og metoder, uten at Forsvaret selv må utvikle og vedlikeholde disse. Forsvaret kan dermed få «skalerbar tilgang på nødvendige ressurser uten å selv måtte finansiere disse fullt ut» (FFI rapport 22/02620).

Vi registrerer at vertslandsstøtteløsningen (HNS) som ble benyttet under TRJE18 er forlatt. Forsvarssektoren må nå selv konkurransenutsette eller levere disse tjenestene når behovene oppstår, da det ikke er utpekt en beredskapsleverandør. Dermed finnes det ikke tilgjengelighet på tilleggskapasiteter av trente vertslandsstøtteressurser høyt i konfliktspekteret, når forsvarssektoren må fokusere på sine primæroppdrag. Disse utfordringene øker når operasjonene føres lenger nord og øst, der tilgang til infrastruktur og lokalt leverandørnettverk er mindre. I tillegg gjør bortfallet av en samarbeidspartner at sektoren selv må ta ansvar for integrasjon av leveransene og driftsoppfølgingen ved lokasjonene. Basert på erfaringene fra TRJE18, er volumet av vertslandsstøtteleveranser langt større enn hva forsvarssektoren selv klarer å dekke, spesielt ved en mer omfattende innsetting i nord. Et HNS-konsept satt sammen av interne ressurser på tvers av sektoren kan levere på en øvelse, men blir utilstrekkelig og delvis utilgjengelige ved en storskala deployering. Dagens løsning gir ingen utholdenhet eller reell beredskap!

WW-gruppens baser i Midt- og Nord-Norge vil være essensielle ved en storskala deployering. I Nord-Norge er det begrenset med havner med tilstrekkelige kai dybder, kai lengder, ramper og bak areal for mottak av større havgående Ro-Ro fartøyer. Våre baser i Midt-Norge kan spille en tilsvarende rolle, og kan i tillegg brukes i en omlastingsfunksjon til mindre fartøyer ved behov. Basene, inkludert Olavsværn, kan inngå som hovedkomponenter i et støttekonsept for nasjonale og allierte maritime operasjoner i nord. Den tidligere marinebasen Olavsværn er spesielt viktig i denne sammenheng da anlegget utlukkende er konstruert for militære formål. Nettverket av baser kan sammen med kapasiteter fra norsk maritim næring danne ryggraden i et støttekonsept som Norge har forpliktet seg til gjennom rollen som NOR JLSG. Bruk og trening i fredstid reduserer avhengighet av konflikt drivende beredskapstiltak i en tilspisset situasjon. Samtidig vil et økt treningsnivå gi bedre løsninger og økt nytte for brukerne i Forsvaret.

I et marked hvor utviklingen går stadig raskere, vil det å vedlikeholde løsninger i en stor bredde kreve stadig større ressurser. Raske endringer øker behovet for rask tilgang på trente, fleksible, skalerbare og tilpassede ressurser. Norske næringslivsaktører er eksponert for dette i sin daglige drift, og Forsvaret kan gjennom langsiktig samarbeid kostnadseffektivt sikre seg tilgang til nye løsninger. For å sikre kvalitet på leveransene når behovet er størst (krise og krig), må et slikt samarbeid brukes og øves i daglige operasjoner og øvelser. Disse øvede kapasitetene vil være i stand til å tilføre egne og allierte militære styrker økt fleksibilitet, motstandsdyktighet og evne til å levere kampkraft med større utholdenhet. For å gi næringslivet den nødvendige finansielle forutsigbarheten for investeringer i løsninger som gir økt nytte for Forsvaret og samfunnet, kreves langsiktighet. Langsiktighet gir samarbeidspartneren tid og mulighet til å utvikle effektive løsninger som understøtter beredskapen. Langsiktighet gir også aktørene tid til å tilfredsstille kravene som beredskapsrollen medfører.

Rekvisisjonslovene kan brukes for å dekke en del av gapet mellom behovet for og tilgangen på ressurser. Dette er riktig med hensyn til fysiske objekter og/eller midler, men har store svakheter i forhold til sammensatte vare- og tjenesteleveranser. Gjennom langsiktige strategiske samarbeidsavtaler sikres tilpassede, trente og integrerte leveranser. Samarbeidsavtalene må inneholde elementer som sikrer leveranse i alle faser, også i krig. Krav om samlokalisert ledelse, samtrening og en skalerbar tilgang til personellressurser, vil gi god beredskap og sikret tilgang på øvede løsninger høyt i konfliktspekteret. På tilsvarende måte sikres Forsvaret tilgang lavt i konfliktspekteret (som ved bl.a. sammensatte trusler og nasjonale kriser), før rekvisisjonsloven kan brukes, uten å være sårbart for sene politiske beslutninger. Som vist under COVID-19 pandemien kan avtalene også kunne brukes som en del av Forsvarets samfunnsstøtteoppdrag (totalberedskap). Kombinert bruk (dual-use) av

kapasiteter og ressurser styrt gjennom en samlokalisert ledelse gir god beredskap og rask tilgang på trente ressurser i en krisesituasjon, til en relativt lav kostnad/investering (god samfunnsøkonomi).

Gjennom langsiktig og nært samarbeid skapes tillit og kunnskap som er nødvendig for at samarbeidet skal fungere i alle faser. På samme tid sørger en forsvarsstyrt ledelse leveranser som tilfredsstillende anskaffelsesregelverk og de militære behov, basert på hva som er tilgjengelig i markedet. For å sikre nødvendig åpenhet og kontroll med en tett integrert kommersielle samarbeidspartner gir prinsippene brukt i WilNor-avtalen et godt utgangspunkt. Bruk av åpen bok, prisliste på definerte varer og tjenester, og fast fortjenestemargin på tilleggstjenester, gir Forsvaret god kontroll og oversikt. Kombinasjonen av samlokalisert ledelse og forsvarsstyrt konkurranseutsetting av underleveranser, vil sikre god konkurranse, leveringsevne og kontroll. I tillegg vil man gjennom avropsprosedyrer kunne sikre at mindre lokale leverandører gis mulighet for å tilby delleveranser.

Konklusjon

I nåværende situasjon med et stort behov for å øke beredskapen, er det dessverre vår observasjon at Forsvaret har reversert en samarbeids- og partnerskapsstrategi som raskt og effektivt operasjonaliserte et moderne totalforsvarskonsept. En rask og kostnadseffektiv øking av Forsvarets beredskap medfører at norsk næringsliv må involveres i langt større grad enn i dag. Innenfor noen områder, f.eks. logistikkinfrastruktur som lager og havner, finnes det ikke andre realiserbare alternativer i det korte perspektivet.

Langsiktig strategisk samarbeid med næringslivet krever en samlokalisert og forsvarsstyrt ledelse for å sikre militært tilpassede løsninger. Langsiktighet og forutsigbarhet gir næringslivet tid til å utvikle løsninger som øker den militære nytteverdien. Gjensidig bygging av kunnskap og tillit tar tid, men er nødvendig for å sikre leveranseevne i en krise- eller krigssituasjon!

Vennlig hilsen

Vidar Hole
Adm. dir.